

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ**

ΑΘΗΝΑ, 28-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2013

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

**ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗΣ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΜΔΙΕΤ)
ΚΑΙ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (ΜΙΘΕ)
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΑ ΜΙΘΕ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: ΤΗΛ. 210-7275550

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Πέμπτη 28 Μαρτίου

ΑΙΘΟΥΣΑ Α

ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΜΑ

10:00-10:30

- **Κώστας Δημητρακόπουλος**, Πρόεδρος Τμήματος ΜΙΘΕ
- **Μαρία Ζαρίφη**, Εκπρόσωπος ΕΜΔΙΕΤ

1η Συνεδρία

10:30-12:30

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΩΡΟ

- **Κωνσταντίνος Μορφάκης**, Η επικοινωνία της Επιστήμης στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης: Η επικοινωνία των Βιοεπιστημών και της Βιοτεχνολογίας
- **Σεβαστή Ζώη – Ειρήνη Λουρδή**, Πολιτισμός, Ιστορία και Τεχνολογία στο σταυροδρόμι της «Περγάμου»: Οι ψηφιακές συλλογές του Πανεπιστημίου Αθηνών
- **Κατερίνα Βλαντώνη**, Η δημόσια εικόνα της εισαγωγής διαγνωστικών τεχνικών μοριακού ελέγχου στην ιατρική των μεταγίσεων στην Ελλάδα

Διάλειμμα 12:30-13:00

2η Συνεδρία

13:00-15:00

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

- **Γκόλφω Μαγγίνη**, Τι είναι τεχνοεπιστήμη; Από τον Bachelard στον Latour
- **Αλέξανδρος-Ανδρέας Κύρτσης**, Η στροφή ενάντια στην κοινωνιολογία της γνώσης: Ιστορικές διαδρομές ενός ριζοσπαστικού προγράμματος στη μελέτη της επιστήμης και της τεχνολογίας
- **Κώστας Θεολόγου**, Η συμβολή της επιστήμης και της τεχνολογίας στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής πολιτότητας (ιδιότητα του πολίτη)
- **Σωτήριος Σακκόπουλος – Ευάγγελος Βιτωράτος**, Επίδραση του βαρυτικού πεδίου επάνω στην ευθύγραμμη διάδοση του φωτός

Μεσημεριανό διάλειμμα 15:00-17:00

3η Συνεδρία

17:00-19:30

ΔΙΑΜΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΟΥΣ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ

Διοργάνωση: Δημήτρης Πετάκος – Ειρήνη Γκουνταρούλη

- **Ειρήνη Μεργούπη-Σαβαΐδου**, Η *διαμάχη* επιστήμης και θρησκείας στον ελληνικό περιοδικό τύπο στα τέλη του 19ου αιώνα: Διαμορφώνοντας τους όρους του επιστημονικού λόγου και τα όρια της επιστημονικής κοινότητας
- **Δημήτρης Πετάκος**, Διαμάχες στο κέντρο της επιστήμης: Τα πολλά πρόσωπα της νευτώνειας φιλοσοφίας στον 18ο αιώνα
- **Ειρήνη Γκουνταρούλη**, *Λεβιάθαν* του Thomas Hobbs of Malmesbury: Το μανιφέστο μίας επιστημονικής διαμάχης
- **Ηρακλής Κατσαλούλης**, Η διαμάχη γύρω από την πρόβλεψη των σεισμών στην Ελλάδα
- **Σοφία Ριζοπούλου**, Υδατική κίνηση ενάντια στη βαρύτητα: Συνοχή και συνάφεια άδηλων ρευστών

ΑΙΘΟΥΣΑ Β

1η Συνεδρία

10:30-12:30

ΤΟΠΟΣ, ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ

- **Γεώργιος Τσότσος – Παρασκευάς Σαββαΐδης**, Η ακρίβεια των αποστάσεων μεταξύ τόπων στη *Γεωγραφία* του Στράβωνα
- **Άννα Μαχαιρά**, Η αποστολή του σώματος των Ponts et Chaussées στην Ελλάδα το 1880 ανάμεσα στις γαλλικές στρατηγικές επιλογές και την ελληνική πολιτική δημοσίων έργων
- **Βάσω Λιόλιου**, Η ελληνικότητα του τοπίου ως ιδεολογία της ανάπτυξης και η ενσωμάτωση του όρου στον τεχνικό - πολεοδομικό λόγο για την Αθήνα κατά τις δεκαετίες '30-'50.
- **Μαρία Πάσχου**, Γνώση και βιωσιμότητα: Μεταβολές και αμφισημίες στην αρχιτεκτονική σκέψη και στις σχεδιαστικές πρακτικές

Διάλειμμα 12:30-13:00

2η Συνεδρία

13:00-15:00

ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ

- **Στεργία Σαραντοπούλου**, Η ανάδυση του χωρικού μορφώματος του ζωολογικού κήπου στη Γαλλία του 18ου αιώνα και η συμβολή του στη συγκρότηση ενός επιστημικού ζώου ως αντικειμένου της Φυσικής Ιστορίας
- **Ειρήνη Αποστόλου**, Ανακαλύπτοντας την ελληνική φύση: Γαλλικά επιστημονικά ταξίδια (1700-1829)
- **Καλλιόπη Παυλή**, «Η βαρβαρότητα επανεμφανίζεται, αλλά αυτή τη φορά γεννιέται στους κόλπους του πολιτισμού» (Μαρξ, 1847)
- **Κωνσταντίνος Ράπτης**, Η πόλη ως φυλακή

Μεσημεριανό διάλειμμα 15:00-17:00

3η Συνεδρία

17:00-19:30

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Διοργάνωση: Εργαστήριο Βιομηχανικής και Ενεργειακής Οικονομίας του ΕΜΠ

- **Αχιλλέας Μητσός – Γιάννης Καλογήρου – Αιμιλία Πρωτόγερου**, Η ιστορική διαδρομή του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας: Κοινωνικοοικονομικά οφέλη, διλήμματα και επιπτώσεις στις χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας
- **Γιάννης Καλογήρου – Αιμιλία Πρωτόγερου**, Η συμβολή των επτά Προγραμμάτων Πλαισίου στην Ευρωπαϊκή έρευνα: Τα διευρωπαϊκά δίκτυα ερευνητικής συνεργασίας και η αξιοσημείωτη διαχρονική παρουσία των ελληνικών ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων
- **Γιάννης Καλογήρου – Εύη Σαχίνη – Νένα Μάλλιου – Άγγελος Τσακανίκας**, Η διαχρονική εξέλιξη της μέτρησης των ερευνητικής και τεχνολογικής δραστηριότητας και η εμπειρία από τη χρήση των δεικτών έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας στην Ελλάδα
- **Γιάννης Καλογήρου – Αιμιλία Πρωτόγερου**, Η συμβολή των Chris Freeman και Keith Pavitt και ευρύτερα της «Σχολής του SPRU» στη διαμόρφωση του επιστημονικού πεδίου των «Σπουδών Καινοτομίας» και της «Επιστημονικής και Τεχνολογικής Πολιτικής»

Παρασκευή 29 Μαρτίου

ΑΙΘΟΥΣΑ Α

1η Συνεδρία

10:00-12:00

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

- **Αμαλία Ανδρουλιδάκη**, Η τεχνολογία των αρχαίων μεταλλείων και η αρχιτεκτονική των πύργων. Η περίπτωση της Σίφνου
- **Βασιλική Πάχτα – Ιωάννα Παπαγιάννη**, Ιστορική εξέλιξη κονιαμάτων δόμησης
- **Κατερίνα Σ. Ζαχαροπούλου**, Η ιστορία της εξόρυξης του βωξίτη στην περιοχή της Άμφισσας. Vagonetto: Μια προσπάθεια κοινωνικοποίησης των εργασιών υπόγειας εξόρυξης μέσα από ένα μεταλλευτικό πάρκο
- **Ελπίδα Βόγλη**, Η εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου ή «ο περί μεταλλείων πόλεμος»; Πολιτικά σκάνδαλα και τεχνολογικές ανεπάρκειες κατά την οργάνωση της ελληνικής μεταλλευτικής βιομηχανίας

Διάλειμμα 12:00-12:30

2η Συνεδρία

12:30-14:30

ΑΛΧΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΧΥΜΙΚΗ

- **Αθανάσιος Ρηνώτας**, Φυσική φιλοσοφία, αλχημεία και πανεπιστήμια στην Μεσαιωνική Ευρώπη του 13ου αιώνα. Η περίπτωση του Αλβέρτου του Μεγάλου
- **Γιώργος Παπαδόπουλος**, Η τεχνολογία της αλχημείας και οι σχέσεις της με τις φιλοσοφικές βάσεις της ιατροχημείας του 16ου και 17ου αιώνα
- **Ιωάννα Σταύρου – Ευθύμιος Π. Μπόκαρης**, Το «παζλ» Χυμικής και Φαρμακίας / Φαρμακοποιίας στις αρχές του 19ου αιώνα στις ελληνόφωνες περιοχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Μεσημεριανό διάλειμμα 14:30-16.30

Στρογγυλή τράπεζα

16:30-19:30

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ: ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Διοργάνωση: Σπύρος Τζόκας – Αλέξανδρος Οικονόμου

- **Γιώργος Τσιώλης**, Βιογραφική ερμηνευτική ανακατασκευή ή βιογραφική «αυταπάτη»;
- **Αλέξανδρος Οικονόμου**, Η βιογραφία ως εικονοπλάστης. Η προσωπογραφία ως εικονοκλάστης.
- **Έλενα Μανιάτη**, Αρχεία και βιογραφούμενοι: Η περίπτωση του καθηγητή Φαρμακευτικής Χημείας Α. Κ. Δαμβέργη (1857-1917)
- **Μαρία Χριστίνα Χατζιωάννου**, Η κατασκευή της βιογραφίας των ελλήνων επιχειρηματιών. Μελέτες παραδείγματος σε συγκριτική διάσταση
- **Ευάνθης Χατζηβασιλείου**, Πολιτική βιογραφία: Η πρόκληση και το κενό στην ελληνική ιστοριογραφία

Διάλειμμα

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ: ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- **Έφη Γαζή**, Βιο-αφηγήσεις: Θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα γύρω από τους μετασχηματισμούς του (αυτο)βιογραφικού λόγου
- **Γεράσιμος Μέριανος**, Σκέψεις για τις βιογραφικές και προσωπογραφικές προσεγγίσεις στις Βυζαντινές Σπουδές
- **Σπύρος Τζόκας – Ειρήνη Μεργούπη Σαβαΐδου**, Από το πρωτοσέλιδο στο νεκροταφείο: Όψεις του δημόσιου χώρου και λόγου για τη βιογράφιση φυσικών επιστημόνων και επιστημόνων μηχανικών, 1850-1930
- **Στάθης Αραποστάθης**, Οι προσωπογραφίες ως θρυμματισμένες βιογραφίες: Διερευνώντας τις καριέρες, τα στυλ και την ειδημοσύνη στο επάγγελμα του συμβούλου μηχανικού (1880-1914)

ΑΙΘΟΥΣΑ Β

1η Συνεδρία

10:00-12:00

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΗ

- **Γεώργιος Ξυράφας**, Η έννοια της βούλησης και η οικονομική σκέψη του Adam Smith στο έργο του *The Theory of Moral Sentiments*

- **Γιούλη Φωκά-Καβαλιεράκη – Αριστείδης Ν. Χατζής**, Η διττή ανάπτυξη της Θεωρίας της Ορθολογικής Επιλογής από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου: Η Θεωρία Αποφάσεων στο Princeton και η Πολιτική Οικονομία στο Chicago
- **Άννα Μανδουλαρά**, Τα ευρωπαϊκά θεμέλια της ελληνικής οικονομικής ιστορίας

Διάλειμμα 12:00-12:30

2η Συνεδρία

12:30-15:00

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

- **Νικόλαος Α. Ε. Καλοσπύρος**, *Συμφράδμων Ιουερνία*: Τα ερευνητικά desiderata για τη συγγραφή ενός εγχειριδίου για την ιστορία της ιρλανδικής κλασικής φιλολογικής επιστήμης
- **Κώστας Στεργιόπουλος**, Μαθηματικοποίηση της φυσικής και διαπλοκή της ιστορίας με τη φιλοσοφία της επιστήμης στο *Σώζειν τα Φαινόμενα* του Pierre Duhem
- **Δέσποινα Ιωαννίδου**, Διαφορετικές αναπαραστάσεις του ατόμου στις αρχές του 20ού αιώνα: Η διαμάχη των Niels Bohr και Gilbert N. Lewis. Σκέψεις για το ρόλο των μοντέλων
- **Φωτεινή Αργιανά – Σπύρος Κωτσάκης**, Ιστορία ενός παραδόξου
- **Βασιλική Λαλιώτη**, Τεχνολογία και επιτέλεση: Μια μετα-ανθρώπινη ανθρωπολογική προσέγγιση

Μεσημεριανό διάλειμμα 15:00-16.30

Σάββατο 30 Μαρτίου

ΑΙΘΟΥΣΑ Α

1η Συνεδρία

10:00-11:00

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

- **Πολυξένη Γιαννακοπούλου**, Η υγιεινή κεντρικό θέμα της δημόσιας ζωής στην Ελλάδα του ύστερου 19ου αι.: Δημοσιεύσεις επιστημονικών άρθρων σε έντυπα της εποχής
- **Αλεξάνδρα Χρονάκη**, Υγιεινή του σώματος και της κατοικίας στη νεότερη Ελλάδα

Διάλειμμα 11:00-11:30

2η Συνεδρία

11:30-13:00

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ

- **Έλενα Μανιάτη**, Η Δημόσια Υγεία ως πεδίο εφαρμογής της επιστημονικής γνώσης στα τέλη του 19ου αι.
- **Ανδρέας Βούρτσης – Αθανασία Θλιβερού – Αριάδνη Φυτοπούλου**, Ο μαζικός εμβολιασμός κατά της χολέρας στους Βαλκανικούς Πολέμους, 1912-1913: Ιατρική, δημόσια υγεία και κοινωνικός έλεγχος

- **Βάσια Λέκκα**, Όρια και καταχρήσεις της ψυχιατρικής επιστήμης: Τα εγκλήματα της ναζιστικής Γερμανίας

Μεσημεριανό διάλειμμα 13:00-15.00

ΑΙΘΟΥΣΑ Β

1η Συνεδρία

10:00-11:00

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ Ι

- **Guentcho Baney**, Τεχνολογική παράδοση και εγκαταστάσεις οινοπαραγωγής στο Βυζάντιο: Η σχέση των πηγών και των αρχαιολογικών δεδομένων
- **Ανδρέας Λυμπεράτος**, Μηχανικά ρολόγια και αντίληψη του χρόνου στα Βαλκάνια: Μελετώντας μια περίπτωση πολιτισμικής μεταφοράς

Διάλειμμα 11:00-11:30

2η Συνεδρία

11:30-13:00

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΙΙ

- **Φωτεινή Τσαγλιώτη**, Ο ρόλος του μηχανικού στην ιστορία των εκρήξεων λεβήτων στην Μεγάλη Βρετανία, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Γερμανία κατά τον 19ο αιώνα
- **Λήδα Παπαστεφανάκη**, Επιστημονική γνώση, οικονομική ανάπτυξη, εργασιακές σχέσεις, πολιτική: Το εκσυγχρονιστικό όραμα των μεταλλειολόγων μηχανικών στην Ελλάδα (19ος - α΄ μισό 20ού αιώνα)
- **Βασίλης Μπογιατζής**, «Κάτω απ' τον αστερισμό των Σπούτνικ»: *Μεγάλη Επιστήμη*, τεχνολογική ανάπτυξη, αγώνες και προσδοκίες διανοουμένων στη μεταπολεμική Ελλάδα (1950-1970)

Μεσημεριανό διάλειμμα 13:00-15.00

3η Συνεδρία

15:00-16:00

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

- **Βασίλειος Ευαγγελίδης**, Η αλληλεπίδραση τεχνολογίας και αγροτικής κοινωνίας από το 1950 ως το 1980
- **Ασπασία Κανδαράκη**, Πυρηνική τεχνολογία και τοπικές αντιστάσεις: Η περίπτωση του σχεδιασμού κατασκευής πυρηνικού εργοστασίου στον Πλατανιστό Καρύστου

Διάλειμμα 16:00-16:15

Συζήτηση

16:15-18:00

Οργανωτική Επιτροπή

Θόδωρος Αραμπατζής, ΜΙΘΕ

Στάθης Αραποστάθης, ΜΙΘΕ

Κώστας Γαβρόγλου, ΜΙΘΕ

Μαρία Ζαρίφη, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Έλενα Μανιάτη, Σχολική Σύμβουλος Α/θμιας - Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Γεράσιμος Μέριανος, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Σάντυ Σακορράφου, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Χριστιάνα Χριστοπούλου, Δρ Ιστορίας της Επιστήμης, ΕΚΠΑ / ΕΜΠ - Διευθύντρια
της Εκδοτικής Αθηνών

Γιάννης Χριστιανίδης, ΜΙΘΕ